

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Muistiliitto ry ei kannata ajokorttilausuntojen rajaamista pois julkisesta perusterveydenhuollosta. Muistiliitto näkee sen vaikutukset ihmisten yhdenvertaisuuteen haitallisempana, kuin asiasta mahdollisesti julkiselle taloudelle aiheutuva säästö, ottaen huomioon esitysluonnoksessa todetut epävarmuustekijät taloudellisten säästöjen laskemisen suhteen

Ajokorttilain (386/2011) tarkoitus on ylläpitää ja lisätä ajoturvallisuutta. Muistiliiton käsityksen mukaan se toteutuu parhaiten säilyttämällä oikeus saada ajokorttilausunto edelleen julkisesta perusterveydenhuollosta. Esitysluonnos asettaa eriarvoiseen asemaan ihmiset, jotka asuvat haja-asutusalueella tai isommissa taajamissa. Haja-asutusalueilla ei ole välttämättä yksityisiä lääkäreitä tai lääkäriasemia. Lisäksi henkilöillä on jo tällä hetkellä halutessaan mahdollisuus käyttää yksityisen puolen palveluita tässä asiassa, kuten paljon jo tehdäänkin.

Lisäksi lakimuutos toteutuessaan aiheuttaisi sen, että jatkossa ajoterveyttä koskevia lääkärinlausuntoja laatisivat lääkärit, jotka eivät välttämättä tunne kyseistä henkilöä.

Muistiliiton arvion mukaan ajokorttilausuntoa koskevan esitysluonnoksen taloudelliset vaikutukset julkiseen talouteen vaikuttavat jäävän kokonaistilanne huomioon ottaen melko vähäisiksi. Esitysluonnoksessa esille tuodut tunnistetut epävarmuustekijät taloudellisten vaikutusten arvioinnin suhteen vaikuttavat oikeasuhtaisilta.

Myös vaikutukset lääkäri- tai hoitajapulaan vaikuttavat melko vähäisiltä, tai korkeintaan henkilökunnan määrää / siirtymää yksityiselle puolelle mahdollisesti lisäävänä. Muistiliitto ei näe tämän esitysluonnoksen mukaisten lausunnonkirjoittamistehtävien poistumista julkiselta puolelta juurikaan vetovoimatekijänä julkisen puolen henkilöstövoimavaroille.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Esitysluonnoksessa on Muistiliiton mielestä tunnistettu oikein tarve säilyttää erikoissairaanhoidossa mahdollisuus antaa lääkärinlausunnot siellä hoitosuhteessa oleville potilaille sekä tehdä erikoisalakohtaisia ajoterveyden arvioita ja ylläpitää aivoterveyspoliklinikoita jatkossakin.

Eryteisesti muistisairaiden henkilöiden terveydentilan seurannan kannalta tämä on tärkeää. Eri muistisairaudet vaikuttavat ajoturvallisuuteen eri tavalla sairauden alkuvaiheessa. Lievässä muistisairaudessa ajoterveysvaatimukset voivat vielä täyttyä ajokorttilain 17 §:n tarkoittaman ryhmän 1 kohdalla. (Lähde: Hanna-Maria Roitto, Hanna Öhman. Ajoterveyden arviointi muistisairaalta. Lääkärilehti 25.9.2020 39/2020 vsk 75).

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaikaa?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaikaa?

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

Muistiliitto kannattaa esitysluonnoksen mukaista sosiaalihuoltolain oikaisuvaatimusta koskevan 50 §:n korjaamista asiakkaan oikeusturvaa lisäävänä tekijänä, kun jatkossa oikaisuvaatimuksen käsittelee toimielin yksi yksittäisen viranhaltijan sijasta. Sosiaalihuollon asiakkaan kannalta muutoksenhaku prosessi tulee olla mahdollisimman selkeä ja yhdenvertainen riippumatta siitä, millä hyvinvointialueella oikaisuvaatimusta käsitellään. Muistiliitto toteaa, että muutosesitystä ja sen vaikutuksia käsitelty esitysluonnoksessa varsin niukasti.

Elomaa Sari

Muistiliitto ry